

КУРС ЛЕКЦІЙ

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

ТЕМА 7. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ ТА ЗАПОБІГАННЯ РЕЙДЕРСТВУ І КОРПОРАТИВНОМУ ШАНТАЖУ

- 7.1. Транспарентність та розкриття інформації як умова ефективного корпоративного управління. Шляхи розкриття інформації емітентами на фондовому ринку. Заборона використання інсайдерської інформації.
- 7.2. Зміст категорії «конфлікт інтересів». Класифікація конфліктів інтересів. Вплив конфлікту інтересів та основні його наслідки. Регулювання корпоративних конфліктів.
- 7.3. Поняття рейдерства та історичні передумови його появи. Механізм та типові рейдерські захоплення. Характеристика корпоративного шантажу. Заходи протидії рейдерству та корпоративному шантажу.

7.1. ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ КОРПОРАТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

- У 2001 році Нобелівською премією було нагороджено одразу трьох американських економістів - Дж. Ейкерлофа, М. Спенса і Дж. Стігліця - за **аналіз ринків з асиметричною інформацією**. Як відомо, асиметричністю в розподілі інформації називається така ситуація, коли частина учасників ринку володіє інформацією, якою не володіють інші зацікавлені особи. Саме така асиметричність інформації є серйозною причиною, що породжує невизначеність ефективного використання засобів і ресурсів.
- **Інформаційна прозорість** (транспарентність) є вирішальним чинником в системі корпоративного управління, оскільки дозволяє інвесторові отримувати необхідні і об'єктивні дані для ухвалення обґрунтованих рішень про доцільність інвестування в конкретну компанію.
- Показником, зворотнім транспарентності, є **непрозорість** (opacity), яка включає три компоненти:
 - непрозорість звітності (accounting opacity),
 - інсайдерську непрозорість (insider opacity),
 - інформаційну непрозорість (informational opacity).

-
- **Непрозорість звітності** характеризує якість даних про прибутковість, що публікуються в офіційній звітності компанії. Високий ступінь непрозорості означає, що менеджмент використовує різну техніку управління прибутковістю (earnings management), щоби заховати прибуток.
 - **Інсайдерська непрозорість** вимірює загальний рівень інформаційної асиметрії, властивий компанії.
 - **Інформаційна непрозорість** вимірюється через кореляцію прибутковості акцій компанії з ринковим індексом. У разі сильного взаємозв'язку з рухами ринкового індексу котирування акцій компанії містять мало інформації щодо діяльності компанії. І навпаки, при слабкій кореляції ціни, очевидно, відображають специфічну інформацію про фірму.

ЕМІТЕНТИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ РОЗКРИВАЮТЬ ІНФОРМАЦІЮ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ ШЛЯХОМ:

розміщення її в загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів

опублікування її в одному з офіційних друкованих видань Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України або Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

подання її до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЕМІТЕНТАМИ

- Емітенти цінних паперів зобов'язані розкривати інформацію відповідно до вимог, в обсязі та строки, встановлені цим Законом та нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
- Додаткові вимоги до розкриття інформації емітентами цінних паперів, які пройшли процедуру лістингу на фондовій біржі, встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ОБОВ'ЯЗКОВЕ ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЛАСНИКІВ ЗНАЧНИХ ПАКЕТІВ АКЦІЙ (10 % ТА БІЛЬШЕ)

Депозитарна
система України
(особа, яка веде
облік права
власності на акції
емітента)

```
graph LR; A[Депозитарна система України (особа, яка веде облік права власності на акції емітента)] --> B[Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку]; B --> C[Інформація є відкритою і шляхом розміщення у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів];
```

Національна
комісія з цінних
паперів та
фондового ринку

Інформація є
відкритою і
шляхом
розміщення у
загальнодоступній
інформаційній базі
даних
Національної
комісії з цінних
паперів та
фондового ринку
про ринок цінних
паперів

ІНФОРМАЦІЯ ОБОВ'ЯЗКОВА ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ЕМІТЕНТАМИ

**РІЧНА / КВАРТАЛЬНА
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЕМІТЕНТА
ПОВИННА МІСТИТИ ТАКІ
ВІДОМОСТІ:**

найменування та місцезнаходження емітента, розмір його статутного капіталу;

орган управління емітента, його посадові особи та засновники;

господарська та фінансова діяльність емітента;

цінні папери емітента (вид, форма випуску, тип, кількість), спосіб розміщення та лістинг цінних паперів;

річна /квартальна фінансова звітність;

аудиторський висновок;

перелік власників значних пакетів (10 відсотків і більше) акцій із зазначенням кількості, типу та/або класу належних їм акцій.

-
- Річна інформація про емітента є відкритою і в обсязі, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, підлягає оприлюдненню емітентом не пізніше **30 квітня року**, наступного за звітним, шляхом:
 - розміщення у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів;
 - опублікування в одному з офіційних друкованих видань Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України або Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;
 - розміщення на власному веб-сайті.
 - Публічні акціонерні товариства додатково розкривають інформацію про свою діяльність на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ЕМІТЕНТ МАЄ ПРАВО ДОДАТКОВО РОЗКРИВАТИ ІНШУ ІНФОРМАЦІЮ.

ОСОБЛИВА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЕМІТЕНТА:

прийняття рішення про розміщення цінних паперів на суму, що перевищує 25 відсотків статутного капіталу;

прийняття рішення про викуп власних акцій, крім акцій корпоративних інвестиційних фондів інтервального та відкритого типу;

факти лістингу/делістингу цінних паперів на фондовій біржі;

отримання позики або кредиту на суму, що перевищує 25 відсотків активів емітента;

зміну складу посадових осіб емітента;

зміну власників акцій, яким належить 10 і більше відсотків голосуючих акцій;

рішення емітента про утворення, припинення його філій, представництв;

рішення вищого органу емітента про зменшення статутного капіталу;

порушення справи про банкрутство емітента, винесення ухвали про його санацію;

рішення вищого органу емітента або суду про припинення або банкрутство емітента.

ІНСАЙДЕРСЬКА ІНФОРМАЦІЯ

ІНСАЙДЕРСЬКА ІНФОРМАЦІЯ

- неоприлюднена інформація про емітента, його цінні папери та похідні (деривативи), що перебувають в обігу на фондовій біржі, або правочини щодо них, у разі якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість цінних паперів та похідних (деривативів), та яка підлягає оприлюдненню відповідно до вимог, встановлених цим Законом

ІНФОРМАЦІЯ НЕ ВВАЖАЄТЬСЯ ІНСАЙДЕРСЬКОЮ :

1. з моменту її оприлюднення відповідно до закону
2. інформація щодо оцінки вартості цінних паперів та/або фінансово-господарського стану емітента, якщо вона отримана виключно на основі оприлюдненої інформації або інформації з інших публічних джерел, не заборонених законодавством, не є інсайдерською інформацією

ЗАБОРОНА ВИКОРИСТАННЯ ІНСАЙДЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

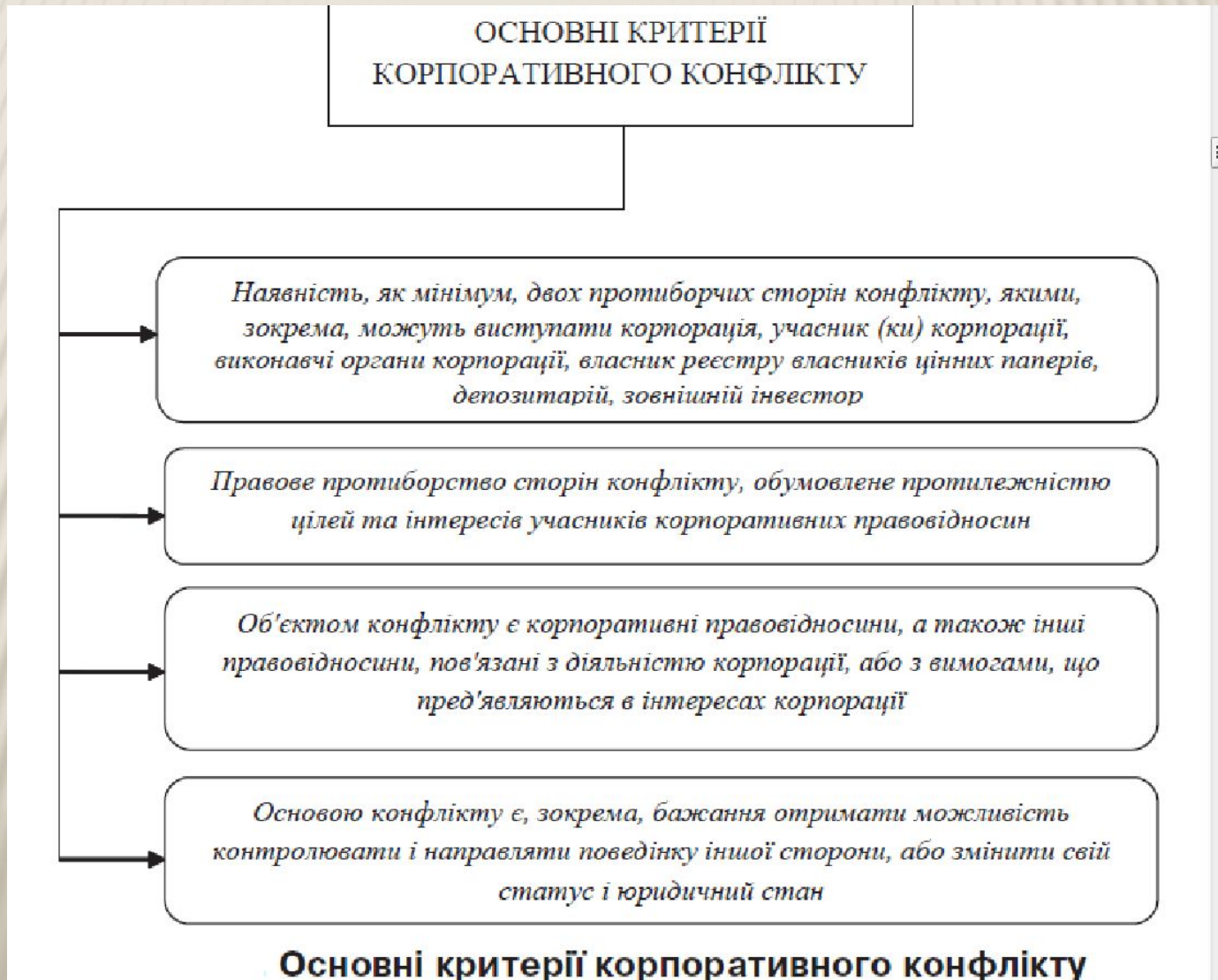
ОСОБИ, ЯКА ВОЛОДІЄ ІНСАЙДЕРСЬКОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ, ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

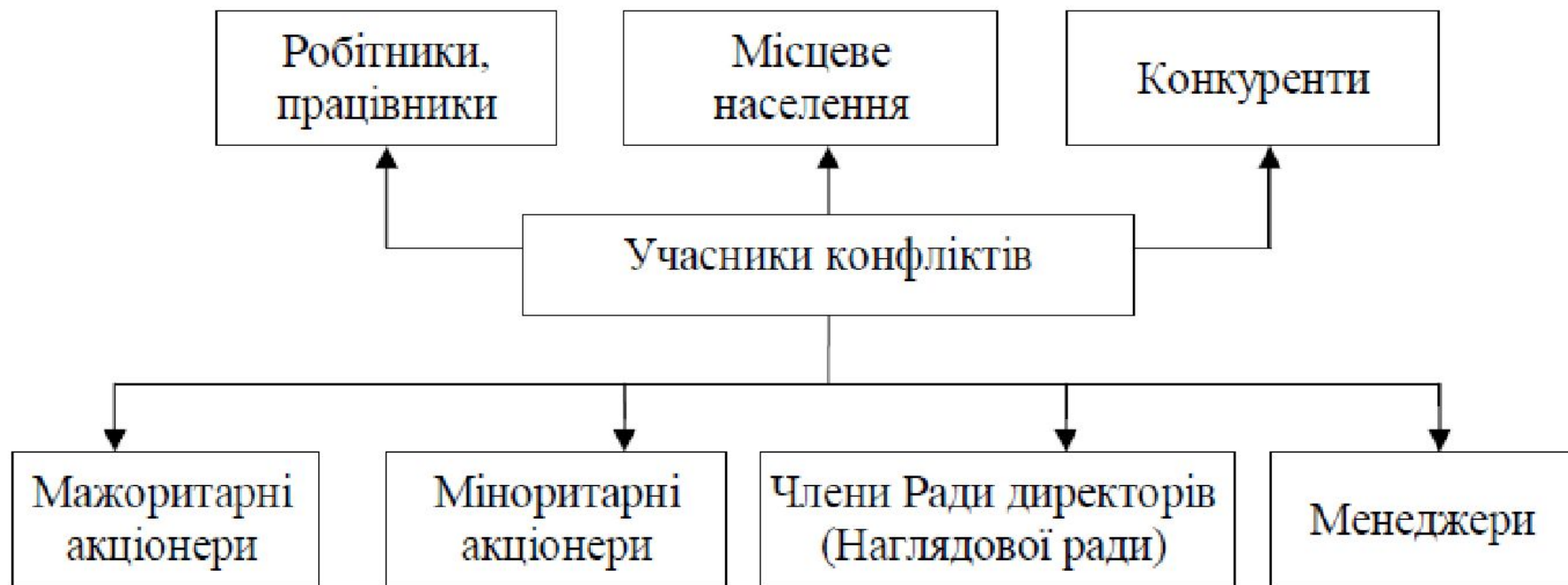
- вчиняти з використанням інсайдерської інформації на власну користь або на користь інших осіб правочини, спрямовані на придбання або відчуження цінних паперів та похідних (деривативів), яких стосується інсайдерська інформація, до моменту оприлюднення такої інформації
- передавати інсайдерську інформацію або надавати доступ до неї іншим особам, крім розкриття інформації в межах виконання професійних, трудових або службових обов'язків та в інших випадках, передбачених законодавством;
- давати будь-якій особі рекомендації стосовно придбання або відчуження цінних паперів та похідних (деривативів), щодо яких він володіє інсайдерською інформацією, до моменту оприлюднення такої інформації

Фондова біржа повинна повідомити Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про операції з цінними паперами та/або похідними (деривативами), які здійснюються на такій фондовій біржі, у разі, якщо існує підозра в тому, що під час здійснення таких операцій використовується або може бути використана інсайдерська інформація.

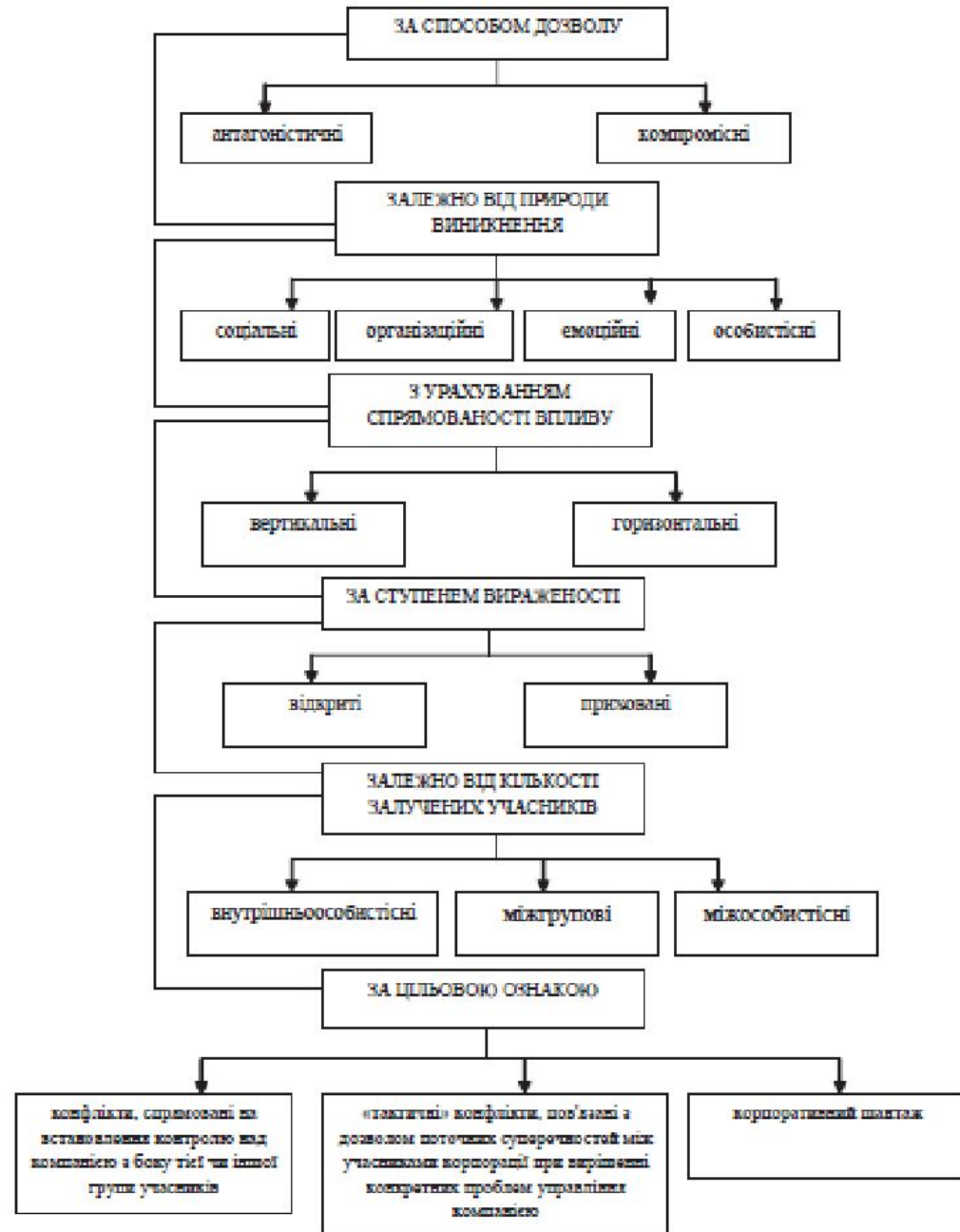
Відповідальність за протиправне використання інсайдерської інформації встановлюється законом.

7.2. КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ, ЙОГО НАСЛІДКИ. ЗАПОБІГАННЯ І РЕГУЛЮВАННЯ

Основні групи учасників конфлікту

Класична класифікація корпоративних конфліктів, на думку більшості вітчизняних авторів

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ КОНФЛІКТІВ

1

Різнобічні підходи до подальшого розвитку компанії
(найчастіше подібні конфлікти виникають між основними акціонерами або між акціонерами та менеджментом компанії)

2

Проблема розподілу прибутку
(Постійні протистояння міноритарних і основних акціонерів з питання виплати дивідендів)

3

Особливості особистих взаємин між акціонерами

Додаткова емісія акцій, розміщення якої ведеться серед обмеженого кола акціонерів (часто супроводжується оплатою за цінами нижче ринкових або активами, що не мають достатньої споживної вартості для цієї компанії)

Відокремлення стратегічних активів компанії шляхом їх переведення (часто за допомогою реорганізованих заводів, установи товариств) на незіди контрольний акціонером фірмі

Розширення пакетів акцій з метою отримання групово афілійованих осіб контрольного пакету

Проведення додаткової емісії на суму, що значно перевищує статутний капітал, без надання акціонерам права переважного викупу

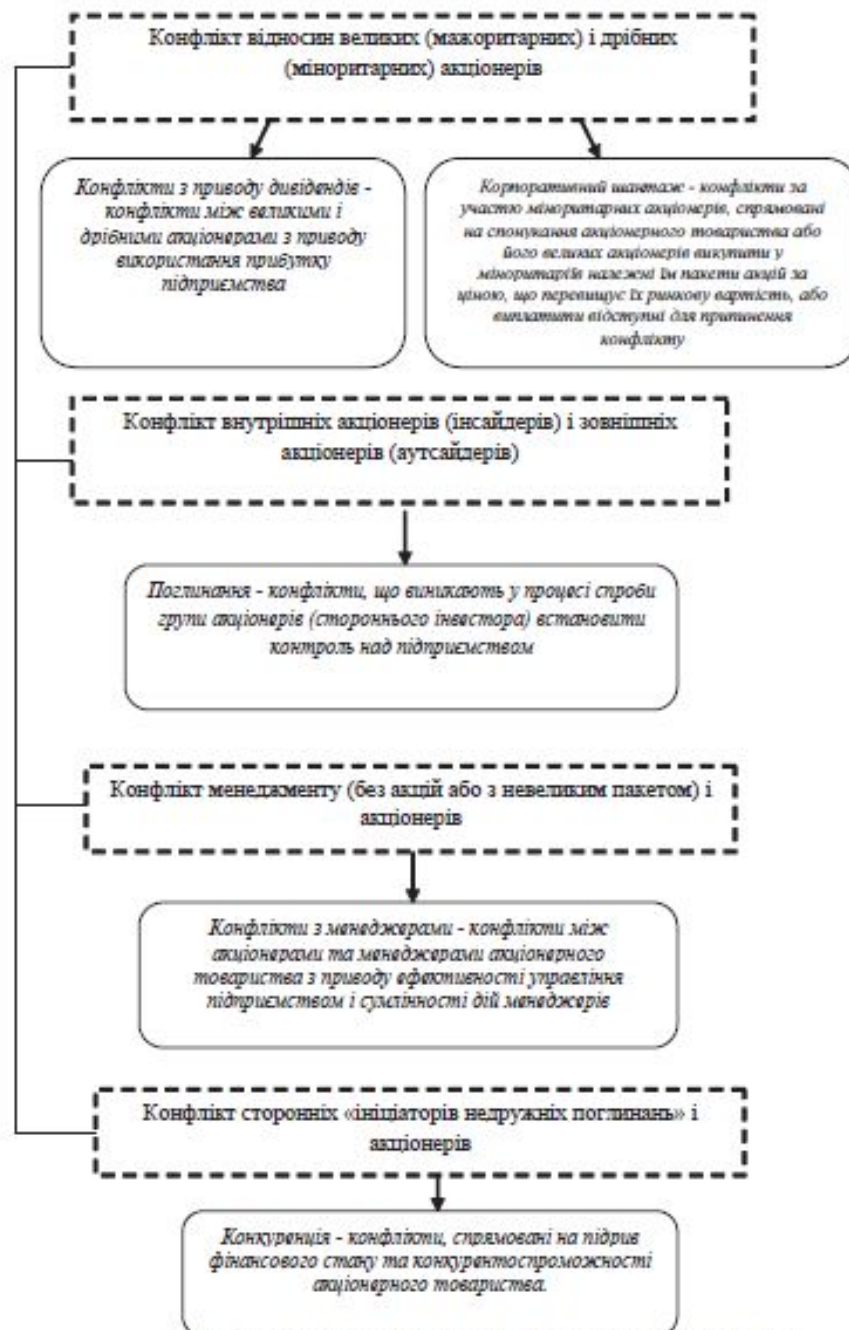
Продаж великих пакетів акцій без проведення необхідної процедури погодження з акціонерами

Проведення консолідації акцій, спрямованої на вимивання дрібних акціонерів

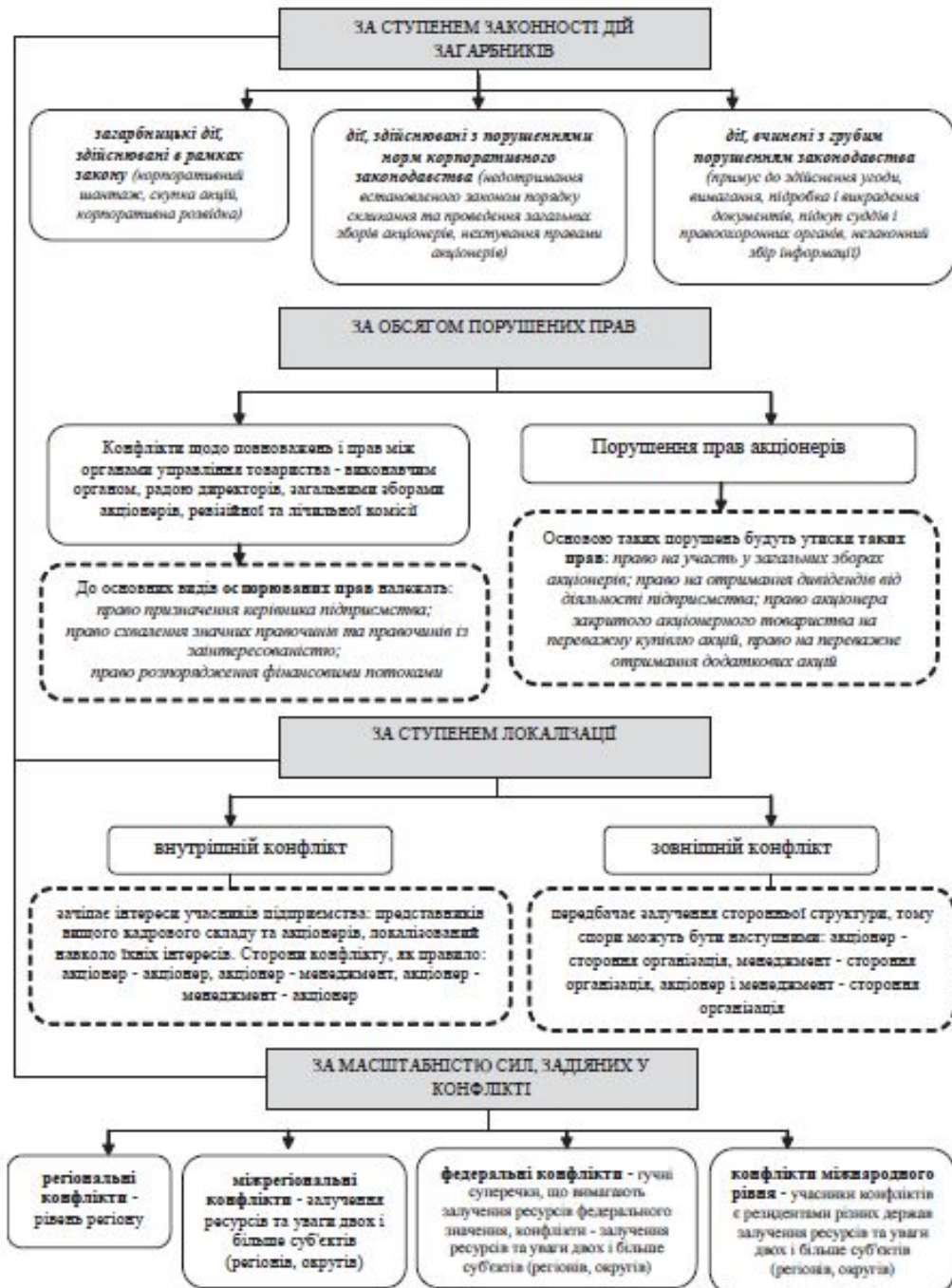
Основні причини виникнення корпоративних конфліктів

Таблиця 1. Методика розпізнавання корпоративного конфлікту в акціонерному товаристві

ТИП КОНФЛІКТУ	СУТЬ КОНФЛІКТУ	ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТУ	ПРИЧИНИ КОНФЛІКТУ	МЕТА КОНФЛІКТУ
МЕЖ КОРПОРАЦІЄЮ І ЇЇ УЧАСНИКАМИ	виникає між фактичним або юридичним власником компанії	особливості таких конфліктів полягає в тому, що всі сторони знають слабкі місця в компанії і особливості ведення діяльності.	може виникнути від позакорпоративних дій акціонера (на думку іншої сторони)	захист бізнесу від позакорпоративних дій одного або декількох учасників. Поширені ситуації, коли за участю юридично зберігається його частка, але він повністю позбавляється можливості впливати на ситуацію в компанії і отримувати дохід від її діяльності
МЕЖ УЧАСНИКАМИ КОРПОРАЦІЇ	виникає між партнерами, акціонерами, нерідко — це колишні друзі, які багато років створювали спільний бізнес, повністю довіряючи один одному	звичайні один або декілька акціонерів (учасників) намагаються позбутися одного-двох нових захисних партнерів. Такі конфлікти носять міжособистісний характер і можуть тривати роками. Починаючись як неутраїтив, такий конфлікт практично завжди розростається — з часом його учасники починають залучати третіх осіб для посилення своєї позиції (адвокати, державні та правоохоронні органи, кримінальні структури, спеціальні підрозділи компанії).	законична вимога протекції, жадібність одного або декількох учасників, неефективна участь акціонера в бізнесі (на думку іншої сторони)	відсторонити своїх партнерів від участі в справах компанії і розподілі прибутку, тим самим збільшити власний дохід і вплив.
МЕЖ ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАЦІЄЮ І ЇЇ УЧАСНИКАМИ	звичайні виникає між власниками компанії, що мають більшість голосів і акціонером, який одночасно є керівником компанії	акціонери (учасники) вирішують призначити нового керівника або зовсім усунути від участі у справах компанії акціонера, який тривалий час очолювала юридична особа. Особливості таких конфліктів полягає в тому, що всі сторони знають слабкі місця в компанії і особливості ведення діяльності. Керівник-акціонер усіма можливими способами перешкоджає своєму відстороненню від посади. При цьому в руках директора зосереджені основні адміністративні та фінансові ресурси компанії, що дозволяє йому, незважаючи на відсутність більшості голосів, активно протидіяти діям інших акціонерів (учасників) за його переобрання. Найбільша небезпека полягає в тому, що керівник у цьому випадку має можливість отримати компанію різноманітними незаконними, а тому числі незаконними підтримкою задіяні члени! Юридичне протистояння в такій ситуації носить неперезбутий характер	позаакційна з боку акціонера-керівника, розкрадання і використання ресурсів компанії у власних цілях наперекір її інтересам, неефективне управління бізнесом, негативні результати	відсторонити акціонера-директора з управління; повернути контроль над компанією основним акціонерам; закрити бізнес від позакорпоративних дій акціонера-директора.
МЕЖ ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАЦІЄЮ	звичайні виникає між власниками компанії і найманцем керівником компанії	акціонери (учасники) вирішують призначити нового керівника. Особливості таких конфліктів полягає в тому, що всі сторони знають слабкі місця в компанії і особливості ведення діяльності. Керівник не має законного механізму перешкодити своєму відстороненню від посади. Найбільша небезпека полягає в тому, що він у цьому випадку має можливість отримати компанію різноманітними незаконними, а тому числі незаконними підтримкою задіяні члени! Юридичне протистояння в такій ситуації носить неперезбутий характер	позаакційна з боку керівника, розкрадання і використання ресурсів компанії у власних цілях наперекір її інтересам, неефективне управління бізнесом	відсторонити директора від управління; повернути контроль над компанією з боку власників; закрити бізнес від позакорпоративних дій директора, мінімізувати фінансові та юридичні негативні наслідки

Загальні види корпоративних конфліктів між учасниками

КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ В АТО

- З початку конфлікту бізнес активно використовує АТО для списання боргів і відходу від розрахунку за позиками: тут в ході найрізноманітніші варіанти – від інсценування фізичного зникнення людини в зоні АТО до переписування боргу на людей, зареєстрованих за місцем проживання на Донбасі.
- Однією з нових схем, які поширюються останніми місяцями, стало використання судів із території проведення АТО. Після того, як частина України опинилася в «сірій зоні», до того моменту, коли законодавчо були врегульовані питання здійснення правосуддя на території АТО, суди в тих регіонах продовжували розглядати справи, хоча по факту ті регіони вже не контролювалися Києвом. Це призвело до того, що було прийнято цілу низку – десятки, сотні судових рішень – оскарження яких з тих чи інших причин тепер утруднене.
- Всі матеріали скандальних справ фізично не передаються в не зачеплені бойовими діями регіони, а знаходяться в архіві на території АТО. «Звісно, цим скористалися рейдери. Вони і раніше користувалися послугами таких судів, а тепер можуть отримувати потрібні рішення заднім числом. Оскільки перевірити, коли саме ухвалене рішення, неможливо

7.3. ПОНЯТТЯ РЕЙДЕРСТВА, ЙОГО МЕХАНІЗМ ТА ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ

Таблиця Визначення рейдерства

Автор, джерело	Визначення
Проект закону України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів щодо встановлення кримінальної відповідальності за захоплення підприємств» [2]	Замовлення і (або) організація нападу на підприємство, установа, організація з метою його захоплення, яке спричинило порушення його нормальної роботи, а також здійснення такого нападу, здійснене організованою групою.
Ухвала Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей і завдань бюджету на 2008 рік (Бюджетної декларації)» [3]	Відчуження державного майна і корпоративних прав поза процесами приватизації; протиправне захоплення підприємств.
Вільна електронна енциклопедія «Вікіпедія» [1]	Від англ. <i>Raider</i> «учасник нальоту», - силове недружнє поглинання підприємства проти волі його власника, який має переважне положення на даному підприємстві, та/або керівника. Процес, сумісний з рейдерством, називається «рейдерський захват».
Горбов В.В. «Правовий захист акціонерного товариства від недружнього поглинання» [5]	Поглинання, яке означає скуповування контрольного пакету акцій компанії без будь-якого узгодження з акціонерами та менеджментом компанії.
Іонцев, М.Г. «Корпоративні захоплення: злиття, поглинання, грінмейл» [5]	Це встановлення над компанією або активом повного контролю як в юридичному, так і фізичному значенні всупереч волі менеджменту та/або власника цієї компанії або активу.
Касьяненко Н.С. «Недружнє поглинання (рейдерство) організацій в Росії» [5]	Процес недружнього поглинання організації будь-якої форми власності за допомогою спеціально ініційованої корпоративної суперечки з використанням адміністративних та корупційних ресурсів, технологій та хищення акцій та різноманітних шахрайських схем, а також трактуванням на свою користь неоднозначних положень нормативних та законодавчих актів.
Борисов Юрій – письменник, історик, економічний публіцист, автор книги «Ігри в Російський M&A» [4]	Складний, високоінтелектуальний та високодохідний бізнес.

РЕЙДЕРСТВО В УКРАЇНІ

- В 2014 році Український інститут дослідження екстремізму (далі – Інститут) здійснив своє перше дослідження «Екстремізм в Україні – 2014: прояви, тенденції, прогнози». Одним з небезпечних проявів екстремізму було зафіксовано економічне рейдерство, яке негативно впливає на інвестиційний клімат в країні, знищує підприємницьку активність, зрештою, є чинником економічного занепаду держави та ставить під питання виконання Угоди про Асоціацію України та Європейського Союзу.
- «Економічне рейдерство як комплекс дій, спрямованих на відчуження майна шляхом зміни права власності із використанням нелегітимних методів у правовій системі держави та наступним захопленням власності через застосування або загрозу застосування насилля».
- Головний критерій відмінності між «недружнім поглинанням» та «рейдерством» – законність дій сторони, котра зацікавлена в контролі над активами. Рейдерство – це протиправний, незаконний перерозподіл власності. Навіть цілком законна операція стосовно поглинання активів підприємства стає рейдерським актом, якщо хоча б на одному з її етапів застосовуються незаконні методи.
- <http://uire.org.ua/wp-content/uploads/2015/03/Reyderstvo-doslidzhennya-UIRE.pdf>

РЕЙДЕРСТВО СІЧЕНЬ-ЛЮТИЙ 2015 Р.

КІЛЬКІСТЬ ОБ'ЄКТІВ РЕЙДЕРСТВА: РЕГІОНАЛЬНИЙ ЗРІЗ

КІЛЬКІСТЬ ОБ'ЄКТІВ РЕЙДЕРСТВА: РЕГІОНАЛЬНИЙ ЗРІЗ

ТОП-5 РЕЙДЕРСЬКИХ АТАК 2014-2015

ПОНЯТТЯ РЕЙДЕРСТВА ТА ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЙОГО ПОЯВИ

- В отношении причин разгула рейдерства респонденты выделили несколько основных моментов.
- 1. Одной из главных причин была названа масштабная коррупция, слабость правоохранительной системы и судов.
- 2. Вторая причина – слабость законодательной базы.
- 3. Третья – рост благосостояния, рост активов как производственных, так и недвижимости и земли.
- 4. Четвертая - неэффективное использование собственности, потому что собственность не является неприкасаемой. Собственность – это то, что можно отнимать.
- 5. Пятая - низкий уровень предпринимательской культуры. Собственники компании больше думают о развитии бизнеса и о взаимоотношениях с административными органами власти, и значительно реже - о потенциальном захвате.
- 6. Несколько респондентов особо подчеркнули слабость рыночных институтов. Рыночные институты, по мнению экспертов, не являются сегодня настоящими регуляторами в рыночной среде.
- 7. Еще одной косвенной причиной является равнодушное, а местами даже агрессивное отношение общества к бизнесменам и частной собственности в принципе

МЕХАНІЗМ ТА ТИПОВІ РЕЙДЕРСЬКІ ЗАХОПЛЕННЯ

- Основные методы рейдерских захватов, как показало исследование, состоят в следующем:
 - **Мошенничество**. Подделка документов: фальсификация протоколов собраний акционеров, взятки регистраторам, изготовление фальшивых документов, подкуп чиновников и т.д.
 - **«Гринмейл»**. Психологическая атака. Этот способ можно отнести к квазизаконным методам. Он не входит в откровенный конфликт с законодательством, но оказывает психологическое давление на собственника.
 - **Силовой захват**. Явно незаконный способ отъема собственности (постепенно уходит в прошлое).
 - **Банкротство**. Методология банкротства сейчас используется в меньшей степени, т.к. более-менее проработан закон о банкротстве.
 - **Административные методы** со стороны местных или государственных властей.
 - Скупка акций. Размывание собственности миноритариев путем дополнительной эмиссии акций без учета прав миноритариев – квазизаконный метод.

СОВРЕМЕННЫХ РЕЙДЕРОВ МОЖНО РАЗДЕЛИТЬ НА ЧЕТЫРЕ ОСНОВНЫХ ТИПА.

- ▣ **Тип 1. Новый предпринимательский класс (или рейдеры-заказчики).** Это, как правило, люди, получившие хорошее образование, которые отлично разбираются в юриспруденции, психологии и, безусловно, современном законодательстве. Это бизнесмены, которые немного опоздали к приватизации, и поэтому сейчас захватывают чужие объекты.
- ▣ **Тип 2. «Белые воротнички» криминального сообщества.** Эти люди из тех, кто выжил в «шалые» 90-е годы. Они совершенно закрыты и не стремятся быть публичными. Этот тип рейдера обычно владеет механизмами воздействия на судебную и исполнительную власть и на правоохранительные органы.
- ▣ **Тип 3. Исполнители-«отморозки» и исполнители-профессионалы.** Обычно захваты осуществляют рейдеры-исполнители. Это могут быть как профессионалы, так и «дилетанты-отморозки». *Исполнители – молодые люди 23-30 лет, приехавшие из провинции в крупные города. Это полностью отмороженные люди. За 1500-3000 долларов они будут жечь и убивать,* - говорит эксперт. А исполнители-профессионалы, хорошо знают, как облекать абсолютно незаконные действия в квазизаконную форму.
- ▣ **Тип 4. Государственные чиновники.** По мнению подавляющего большинства респондентов, самый распространенный тип рейдера сейчас – это именно государственный чиновник. Эксперты убеждены, что уже давно сформировалось понятие государственного рэкета.

СТЕПЕНЬ ОПАСНОСТИ РЕЙДЕРСТВА

определяется несколькими факторами.

1. Силовой и коррупционный передел собственности связан с коррумпированными правоохранительными органами и коррумпированными органами судов.
2. Рейдерство – источник легализации криминальных сфер.
3. Рейдерство не занимается реальной экономикой и не направлено на решение реальных задач страны. Рейдерство как сверхзадача может «иссушить экономику».
4. Рейдерство, которое есть в России, снижает ее инвестиционную привлекательность, т.к. это один из дополнительных рисков для инвестиций.
5. Экономический ущерб от рейдерства, по мнению подавляющего большинства респондентов, оценить весьма сложно, потому что рейдерство часто происходит в скрытых формах.
6. Рейдерство не только компрометирует экономическую политику государства, но и подрывает престиж России на международной арене. Имиджевый ущерб настолько велик, что он мешает инновационной политике.
7. Рейдерство влечет за собой последствия и в социальном плане: повышается уровень коррупции в государстве, страдают люди, которые лишаются работы.

ЭФФЕКТИВНЫЕ МЕТОДЫ БОРЬБЫ С РЕЙДЕРСТВОМ

как показало исследование, могут быть следующими:

- □ Прежде всего, это ликвидация коррупции. Криминал не должен «крышеваться» правоохранительными органами.
- □ Нужен независимый суд. Необходимо, чтобы понятие «свой судья» исчезло из оборота.
- □ Очень важно использовать методы социального прогнозирования с привлечением научных институтов.
- □ Совершенствование законодательства. В законах все должно быть прописано ясно, чтобы не было возможности для двойной трактовки.
- □ Нужна независимая и честная следственная структура. Должна быть подготовлена специальная группа следователей, которым необходимо изучить все тонкости рейдерских захватов.
- □ Необходимо улучшение защиты бизнеса, методичное выстраивание системы отношений собственности, которая будет обретать легитимность в широком смысле слова: и правовую, и социальную.
- □ Необходимо развитие современных демократических институтов власти: свободных, независимых средств массовой информации, самостоятельных ветвей власти.
- □ Должна быть узаконена одна государственная контора, которая ведет учет активов предприятий. Она должна головой отвечать за все изменения, которые туда вносятся, - предлагает один из респондентов.

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ

має передбачати розробку і реалізацію комплексу заходів, у тому числі удосконалення чинного законодавства та реформування судової системи захисту прав учасників господарських товариств. Так, до таких заходів можна віднести:

- - внесення в чинне корпоративне законодавство змін щодо детального регулювання процесів злиттів і поглинань підприємств або прийняття спеціального закону, який би регулював саме ці питання;
- - прийняття змін до Закону України “Про третейські суди” в частині заборони їх участі в рейдерських захопленнях (щодо місця проведення розгляду справи за місцезнаходженням третейського суду, підвищення відповідальності третейських суддів);
- - узагальнення Верховним Судом України та Вищим господарським судом судової практики щодо корпоративних спорів;
- - введення в Цивільний кодекс України норми, яка б передбачала обов’язкове повідомлення боржника про купівлю-продаж його боргів, під загрозою розірвання таких договорів;
- - створення реєстру фізичних та юридичних осіб, які вже були задіяні в рейдерських схемах;
- - вжиття заходів щодо забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру судових рішень, тобто зобов’язання суддів викладати всі судові рішення в Єдиний державний реєстр;
- - скорочення термінів ведення справ у судах;
- - посилення контролю за діями виконавчої служби та нотаріату, які відіграють значну роль у рейдерських захопленнях;
- - внесення до Кримінального кодексу України самостійного нового складу злочину – “рейдерство”. Однією з кваліфікуючих ознак складу злочину, передбаченого цією нормою, доцільно було б визначити вчинення рейдерства організованою групою, а також участь у ньому службових осіб правоохоронних, державних органів та суддів;
- - підвищення рівня поінформованості суспільства про рейдерські захоплення, висвітлення в ЗМІ шляхів і методів протидії рейдерству.

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ БІЗНЕСОМ

- Учасники господарських товариств (ФОП, акціонери АТ) мають постійно здійснювати наступне:
 - – наявність чіткої схеми управління підприємством;
 - – здійснення систематичного аудиту стану справ на підприємстві;
 - – регулярна перевірка стану документів щодо реєстрації підприємства а також супутніх документів (реєстр власників, тощо);
 - – контроль за станом дебіторської заборгованості;
 - – мотивування персоналу: персонал, який отримує заробітну плату не в конвертах, який забезпечений соціальними пільгами, завжди буде залишатися на боці свого роботодавця;
 - – юридична грамотність при прийнятті рішень щодо допуску до перевірки, адже відомо, що участь державних органів теж може мати місце при рейдерстві. На жаль, обмежене коло бізнесу знає, що судова практика в Україні розвивається таким чином, що навіть у випадку допуску до проведення перевірки, яка в подальшому може бути визнана незаконною, не є основною підставою для скасування незаконних наслідків такої перевірки (податкове повідомлення рішення, тощо)
- – прояв PR-активності. Спільнота повинна знати чим живе бізнес, тим більше якщо цей бізнес є соціально адаптованим;
- – надійна охорона підприємства.

БІЗНЕС І АТО

- Змінюється політична картина, популярними стають фонди і трасти. Фонди – у Ліхтенштейні, а трасти – на Британських Віргінських островах.
- Фундації в Ліхтенштейні можна передати корпоративні права й отримувати дивіденди. Відібрати корпоративні права неможливо, бо їх передано в управління фонду. Фонд не є їхнім власником. По суті, за такої схеми унеможливлена конфіскація, рейдерське захоплення чи стягнення за судовим рішенням свого майна, оскільки неможливо встановити власника. Так, фізично контролювати роботу підприємств у зоні АТО дуже непросто.
- Відповідно до закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», введено мораторій на: нарахування штрафів і пені за тілом кредиту, нарахування пені та штрафів за несвоєчасну оплату комунальних послуг, проведення перевірок на підприємствах, які ведуть діяльність у зоні АТО. Також суб'єктів господарювання, що працюють на цій території, звільнено від оплати оренди за користування державним і комунальним майном, від плат за землю державної

-
- <http://uire.org.ua/publikatsiyi/osnovni-napryamki-zapobigannya-reyderstvu-v-ukrayini/>
 - <http://forbes.ua/ua/business/1381225-biznes-u-tini-ato-vse-spishe>
 - <http://forbes.ua/ua/business/1386886-zakonomami-voennogo-chasu-v-ukrayini-pochastishali-korporativni-konflikti>